

KOOLI NÕUSTAMISPROGRAMM St. DECLAN COLLEGE'is NÄITEL

Külastasime kahe päeva jooksul St. Declan College'it, mis asetseb Dublini maakonnas ning on asutatud 1960 a. religioosse ordu liikmete (Christian Brothers) poolt. Algselt oli koolis 120 õpilast, kuid nüüdseks on õpilaste arv tõusnud 700-ni. Tegemist on poistekooliga ning õpilastega II kooliastmes ehk vanuses 13-18 aastat.

Kooli õppekava rõhuasetus on töökasvatusel, vaimsusel ja spordil. Õppekava on aastate jooksul väga palju laienenud ning muutunud akadeemiliselt rõhuasetuselt pisut enam tehnilisemate ja majanduspõhiste ainete kesksemaks. Kooli õppebaasi kuuluvad keelekeskus, puutöökoda, metallitöökoda koos arvuti poolt juhitud treipingiga, ehituse õppekeskus ning sülearvutitega varustatud õppeklass. Koolil on küllalt uus võimla ning populaarsemateks spordialadeks õpilaste hulgas on korvpall, gaeli jalgpall, ragbi, samuti ujumine ja erinevad jooksualad.

Koolis töötab täiskohaga karjäärinõustaja, kes on olnud samas koolis tööl juba 15 aastat. Eialgu prantsuse keele õpetajana ning hiljem end täiendanud ja õppinud juurde 2 a. karjäärinõustajaks. Koolides puuduvad koolipsühholoogid, vajadusel ostetakse psühholoogilise hindamise teenust väljastpoolt kooli sisse ning seda tuleb ette paar korda õppeaasta jooksul kui mõnda õpilast on vaja põhjalikumalt uurida ja talle erinevaid tugisüsteeme rakendada.

Vastavalt 1998 a. vastu võetud Iirimaa Haridus- ja Teadusministeeriumi määrusele on igal koolil kohustus luua oma koolile vastav nõustamisalane kava, mille tulemusena saavad õpilased oma vajadustele vastavat karjäärinõustamisteenust. Selle kava koostamisse peavad olema haaratud otseselt kooli karjäärinõustajad, kooli juhtkond, pastor või hingehoidja, aineõpetajad, lapsevanemad, hoolekogu, klassi tuutorid või klassivanemad, õpilasomavalitsus, väljaspool kooli asuvad ja kooliga koostööd tegevad organistatsioonid ehk kolmandad isikud.

Nõustamine toimub igal kooliastmel kolmel erineval tasandil: isiksuslik, hariduslik ja karjäärialane tasand.

NÕUSTAMISPROGRAMM

Kooli eesmärgiks on iga õpilase individuaalne areng ja heaolu. Keskendutakse õpilaste haridusele vaimsest, moraalsest, intellektuaalsest, sotsiaalsest ja füüsilisest aspektist lähtudes. Püütakse aidata iga õpilast oma potentsiaali avastamisel ja positiivse panuse tegemisel edasiõppimise suhtes ning ühiskonna suhtes laiemas mõttes. Kooli motiks on "*cursum tenere*" – mis tähendab vankumatu kursi hoidmist.

Lähtudes kooli missioonist ja eetosest ning Haridusseadusest, mis sätestab, et kool peab kasutama oma olemasolevaid ressursse: 1) kindlustamaks õpilaste ligipääsu neile sobivale nõustamisteenusele 2) edendama õpilaste moraalselt, vaimset, sotsiaalset ja isiksuslikku arengut koostöös õpilaste vanematega ning silmas pidades kooli vaimsus- ja tervise arengut, on kool koostanud endale järgneva nõustamisprogrammi.

PROGRAMMI ÜLDISED EESMÄRGID

- ✓ Aidata õpilasi valikute tegemisel ning edukal liikumisel isiklikes, sotsiaalsetes, hariduslikes ja karjääriga seotud valdkondades.
- ✓ Arendada õpilaste eneseteadvust ja enesekindlust:
 - Õpetades lapsi paremini tundma oma emotsioone, võimeid, huvisid, erilisi oskusi

- Jagades pidevat infot hariduslike ja karjääriga seotud võimaluste kohta muutavas ühiskonnas
- Aidates teha ja ellu viia tuleviku suhtes sobivaid valikuid
- Aidates õpilasi otsuste tegemisel, probleemide lahendamisel, käitumise muutmisel, ja muutustega kohanemisel isiklikus, hariduse ja karjääriga seotud arengus

TEGEVUSED EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEL

- ✓ Esimese aasta kohanemisprogramm uutele õpilastele
- ✓ Õpilastele, kes kuuluvad kõrgesse riskirühma akadeemilistel, sotsiaalsetel või muudel põhjustel, kohaldatakse nende vajadustele sobivat õppekava ja võimaldatakse spetsialistide abi
- ✓ Õpilastele õpioskuste ja eksami sooritamise tehnikate õpetamine
- ✓ Informatsiooni jagamine õpilastele ja nende vanematele, millised valikud on võimalikud seenioritsükliks (üleminekuaasta, LC ehk akadeemiline lõputunnistus, LCVP ehk kutsesuunitlusega lõputunnistus, LCAP ehk lihtsustatud programmi lõputunnistus)
- ✓ Õppeainete valikuga seotud küsimuste ja probleemide arutelu
- ✓ Objektiivse info ja andmete jagamine lõpetajatele siirdumaks kolmanda taseme haridusse, koolitustele või tööellu
- ✓ Erinevate riiklikult finantseeritud programmide tutvustus sotsiaalselt ebasoodsates tingimustes elavatele õpilastele
- ✓ Hingehoiu teenuse pakkumine kooli pastori poolt
- ✓ Nõustamisteenuse pakkumine kõikidele õpilastele
- ✓ Individuaalsed intervjuud lõpuklassi õpilastega
- ✓ Individuaalsed intervjuud kolmanda aasta õpilastega õppeaine valiku suhtes
- ✓ Võimete, huvide ja oskuste testimine karjääri ja haridustee planeerimise toetamiseks
- ✓ SPHE (social, personal, health, education) teemade käsitlemine vastavates tundides
- ✓ Infovoldikute ja jaotmaterjali väljatöötamine erinevate võimaluste kohta
- ✓ Õpilastele, kellel on teatud erivajadused, võimaldatakse õpiabi eraldi tasustamise alustel
- ✓ Luuakse sidemeid tööandajate, ettevõtete ja institutsioonidega, et arendada ja parandada nõustamisteenust ning õpilaste võimalusi

Õppeaasta	Hariduslik tasand	Isiksuslik tasand	Karjääritasand
1. aasta	<ul style="list-style-type: none"> • CAT – test (võimete test) • klassidesse paigutamine testi tulemuste põhjal • kohtumine lastevanematega • psühholoogilised hindamised ja tugisüsteemide määramine • klassiõpetajad koguvad laste kohta infot • esimese aasta ”tasemetestid” • edasiste õppeainete valik õppeaasta lõpus 	<ul style="list-style-type: none"> • individuaalsed intervjuud lastevanematega • intervjuud klassiõpetajatega • õpioskuste loengud • erinevate koolisiseste programmide (vägivallavaba kool) tutvustus • kohvihommik vanematele detsembris • isiklik nõustamine • kiituste ja tunnustamise süsteemi tutvustus • hingehoiu teenuse pakkumine • SPHE tunnid (social, personal, health, education) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vestlus õpilastega ainete valiku mõjust ja tähtsusest edaspidises karjääris • üldisem karjääriga seotud teemade tutvustus
2. aasta	<ul style="list-style-type: none"> • SPHE teemad • Kodutööde klubi nõrgematele õpilastele 	<ul style="list-style-type: none"> • SPHE teemad • Personaalne nõustamine enda soovil või suunamisel • Hingehoiu teenus • Õpilasteatri tegevus, mis on suunatud koolivägivalla vastu 	<ul style="list-style-type: none"> • Üldised karjääriga seotud teemad
3. aasta	<ul style="list-style-type: none"> • Valmistumine ja otsuste tegemine seniiori tsükliks • Kohtumine õpilaste vanematega, et rääkida üleminekuaasta/LCVP/LCP võimalustest • Kohtumised klassidega üleminekuaasta/LCVP/LCP tutvustamiseks • Õppeainete valikust rääkimine 	<ul style="list-style-type: none"> • SPHE teemad • Personaalne nõustamine kellegi soovil või suunamisel • Hingehoiu teenus 	<ul style="list-style-type: none"> • Õppeainete valikuga seotud mõjud edasisele karjäärile - intervjuud õpilastega • Klassinõustamine ja loengud karjääri kujundamisest • Vestlused õpilastega, kes soovivad koolist lahkuda • Vestlused vanematega soovi korral

<p>4. aasta (ülemineku-aasta)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • DCU (Dublin College University) autasud • Kooli autasud 	<ul style="list-style-type: none"> • Hingehoiu teenus • Enesekindluse treening – avaliku esinemise harjutamine, väitlustunnid 	<ul style="list-style-type: none"> • CV koostamine • Mini-kompaniide moodustamine • Junior Achievement Business programm • Töökogemuse saamine erinevate programmide kaudu • Juhtimise simulatsiooni mängud • Huvide ja eelistuste väljaselgitamine
<p>5. aasta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • DCU autasud • Kooli autasud • Õpioskuste arendamine – väljaspool kooli firmades 	<ul style="list-style-type: none"> • PD (personal development) tunnid • Personaalne nõustamine ja konsulteerimine enda soovil või suunamisel • Hingehoiu teenus 	<ul style="list-style-type: none"> • DCU töövarju programm • DATS+tagasiside • Vestlused • UCD (University College of Dublin) avatud uste päev • FAS (töehõiveamet) võimaluste tutvustus • Huvide ja eelistuste väljaselgitamine • BIT programm • Arvutialaste oskuste selgitamine • Klassiga seminarid tuleviku võimalustest
<p>6. aasta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Õpioskuste arendamine koolist väljas erinevates organisatsioonides • Intervjuud hariduslikust arengust 	<ul style="list-style-type: none"> • Isiklikud intervjuud • Stressi juhtimise õpetus • Personaalne nõustamine ja konsultatsioon vajadusel • Hingehoiu teenus 	<ul style="list-style-type: none"> • Kõrgkooli võimalustest rääkimine • Avatud uste päevad • Huvide küsimustikud • Külalislektorid – FAS, Colleges, PLC colleges • Vilistlaste poolt läbiviidav informatsiooni õhtu praegustele õpilastele

1. aasta nõustamisplaan

Keskendub olulisel määral õpilaste kohta info kogumisele ja suhtlemisele kooli tulevate laste vanematega selleks, et koolikohanemine oleks õpilastel võimalikult valutu.

Tegevused:

- Avatud uste päev septembris järgmisel kooliaastal kooli tulevatele lastele ja nende vanematele
- Intervjuud vanematega võimalike probleemide selgitamiseks ja ennetamiseks
- Kooli vastuvõtu vormide täitmisel abistamine, eelneva tausta uurimine
- Tasemetestid õpilastele veebruaris-märtsis, et selgitada välja laste saavutustase ning vajalike tugisüsteemide rakendamine edaspidises õppetöös
- Vajadusel psühholoogiline mõõtmine ja hindamine, et pakkuda riiklikult finantseeritud õpiabi tunde lisaks
- Karjäärinõustajad külastavad algkoole ning teevad võimete teste ning annavad tagasisidet tulemuste kohta (klassi paigutamine, lapse tugevad ja nõrgad küljed jne)
- Mais toimub kohtumine sügisel kooli tulevatele lapsevanematele, et selgitada kooli kodukorda, erinevaid programme (koolivägivalla vastane programm jne), õppeainete valikuga seonduvaid küsimusi, klassidesse paigutamise süsteemi, tugisüsteemide võimalusi, õppevahendite toetustest jne.
- Esimene päev koolis. Esimese klassi õpilastele määratakse vanemastest klassidest õpetaja-abid (u 8 õpilast), kes õpivad kooliuisikuid paremini tundma, abistavad neid vahetundide ajal, näitavad, kus asuvad lasteapid ja juhendavad muudes küsimustes.
- Õpetajad aitavad õpilastel kohaneda kooliga, segitavad kooli ootusi ja õppeainete sisu
- Septembris toimub õpetajate ja karjäärinõustaja omavaheline infovahetus õpilaste kohta. konfidentsiaalsusest peetakse rangelt kinni
- Õpilaste hulgas viiakse läbi inglise keele oskuse test, et teha kindlaks, et ükski laps ei oma spetsiifilist õpivilumuste häiret, mis on jäänud märkamata.
- Erivajadustega lastega tegeletakse eraldi ning pakutakse neile vastavalt tunniplaani lisaabi.
- Oktoobris toimuvad traditsioonilised kohvihommikud iga klassi lastevanematele eraldi, kus võtavad sõna klassiõpetaja, klassivanem, aineõpetajad, karjäärinõustaja jt. Arutatakse erinevaid esilekerkinud probleeme ja vahetatakse infot
- Tavapärase tasemetest esimese aasta õpilastele, et jälgida õpilaste arengut ja toimetulekut programmiga
- Vägivalla vastase programmi tutvustus kõigile uutele õpilastele
- Oktoobris-novembris õpioskuste programm
- Eriline tähelepanu on õpilastel, kes kuuluvad nn riskirühma sotsiaalsetel, akadeemilistel vm põhjustel
- Kooli tunnustussüsteemi rakendamine
- SPHE tunnid

Esimese aasta lõpus toimub põhjalikum õppeainete valik (kunst, graafika, puutöö, metallitöö, klassikalised ained)

Õppeaasta lõpus korraldatakse klassiekskursioon.

2. aasta nõustamisplaan

- Kodutööde klubi õpilastele, kellel on probleeme kodutööde tegemisega
- Sticks and Stones Theatre Company kõikidele teise aasta õpilastele – see on vägivalla vastu võitlemise programm

- Üldised vestlused karjääri kujundamise teemadel
- Õpetajad räägivad õpilastele sellest, mida toob edaspidiste valikute mõttes kaasa kursuste läbimine erinevate tulemustega.
- Regulaarsed kogunemised, et rääkida tulemuslikest õpiharjumustest
- SPHE tunnid

3. aasta nõustamisplaan

- Otsuste tegemine seniiori tsükliks – vestlused õpilaste ja nende vanematega ülemineku-aasta, LC (leaving certificate), LCVP (leaving certificate of vocational programme) valiku suhtes
- Õppeainete valikul õpilaste suunamine ja nõustamine
- Aineõpetajad tutvustavad õpilastele oma aine sisu ja annavad soovitusi ainete valikul
- Aineõpetajad teevad kindlaks õpilaste taseme enne juuniori tsükli lõpueksami sooritamist
- Vajadusel koostöö professionaalsete psühholoogidega, et tagada õpilastele kogu vajalik abi
- Õpioskuste arendamine
- Riskirühma kuuluvate õpilastega vestlused (koolist väljalangejad ja need, kes ei soovi edasi õppida)
- Opt-in Programm koolist väljalangemisohus olevatele õpilastele
- Ülemineku-aasta valinud õpilastega intervjuud
- LCVP (kutseõppe suund) valinud õpilastega ja vanematega vestlused
- Klassi nõustamine karjääri kujundamise alal
- Individuaalne nõustamine soovi korral
- Vägivallavastase programmi propageerimine
- SPHE tunnid

4. aasta ehk ülemineku-aasta nõustamisplaan

- Karjääriõppe tunnid (CV koostamine, avalduste kirjutamine, intervjuutehnikate õppimine, huvide ja eelistuste väljaselgitamine, valmistumine töökogemiseks)
- Intervjuud mini-kompaniides väljaspool kooli
- Junior Achievement äriprogramm
- Juhtimise simulatsiooni programm
- Marks and Spencer töökogemuse programm
- Ehitusprogramm
- Kaubandusmess mini-kompaniidele
- DCU (Dublin College University) autasud
- Kooli autasud
- Avaliku esinemise harjutamine
- Soolised erinevused – õppetöösse kaasatakse sõpruskooli tüdrukud (soostereotüübid, elustiil, riietumine, vaba aeg, erinevad huvid, usk, nahavärv, rahvus, emotsioonidega toimetulek, persuutsed jne)
- Grupi projekti läbiviimine
- Külalislektorid erinevatest koolivälisestest programmidest ja asutustest ning õpilastega erinevate asutuste külastamine (alkoholism ja AA, narkootiliste ainete kuritarvitamine, depressioon ja vaimne tervis, rassism ja "rändajad" Iirimaal, kodutus, vananemine, puudega inimeste probleemid, vägivald ja kuritegevus)
- Kolmanda Maailma probleemid – kool osaleb Christian Brothers Mission programmis. Õpilased käivad kord aastas Sambias Lukulu ja Kasama koolides.
- Edmund Rice'i Autasu – et seda saada, teevad õpilased 15-20 tundi vabatahtlikku tööd

- Personaalsed nõustamised ja konsultatsioonid

5. aasta nõustamisplaan

- Individuaalsed intervjuud õpilastega arvestades nende õppeainete ja raskusastme valikut
- Kokkuvõtted ja arutelud õpilastega juunioritsükli lõpueksami tulemuste põhjal
- Vestlused järgmistel teemadel: valikud peale kooli, erinevad kolledžid, töötajate kvalifikatsiooninõuded, sisseastumisinõuded ja punktisüsteemid, erinevate tööhõivega tegelevate asutuste tutvustus, stipendiumivõimalused jne
- Töövarju päev DCU-s (Dublin College University's)
- Võimete ja saavutustestide läbiviimine
- Ehitusalane programm
- DCU autasud edukatele õpilastele
- Koolisisene tunnustamine
- Õpioskuste seminar väljaspool kooli
- UCD (University College of Dublin) avatud uste päev
- FAS (tööhõiveamet) võimaluste tutvustus
- Essee kirjutamine karjääriplaneerimise teemal
- Inimeseõpetuse tundides läbitakse erinevad teemad (grupi dünaamika, rollimängud, otsuste tegemine, massimeedia, suhted, mõnuained, väärtushinnangud jne.)
- Personaalne nõustamine soovi korral
- Vaba ligipääs arvutile karjäärinõustamisruumis, et kasutada erinevaid internetipõhiseid võimalusi karjääri planeerimisel

6. aasta nõustamisplaan

- Valikud kõrgkoolide osas
- Vestlused õpilastega valikutest peale kooli (sisseastumistingimused, kvalifikatsiooninõuded, punktisüsteemid, CAO, PLC, stipendiumid, õpipoisikoolitus, Failte Ireland- asutus, mis tegeleb hotellidesse ja toitlustusasutustesse värbamisega)
- Vestlused UCAS süsteemi kohta
- Individuaalsete karjääriplaanide koostamine
- Arvutipõhised huvideküsimustikud
- Avatud uste päevadel osalemine – iga õpilane saab valida 3 erinevat kooli, kuhu infot otsima minna
- Külalisesinejad erinevatest õppeasutustest
- Viiendlaste poolt läbiviidav infoõhtu praegustele õpilastele
- Intervjuude läbimängimine
- Erinevate tööotsimisoskuste õpetamine (intervjuuks valmistumine, avalduse kirjutamine jne)
- Õpioskuste seminar
- Stressi juhtimise koolitused
- Arvutile ligipääs karjäärinõustaja ruumis, et kasutada veebipõhiseid karjääriga seotud portaale
- Erialase raamatukogu ja kirjanduse kasutamise võimalus
- Isiksuse arengu tunnid (eksami sooritamise oskuste õpetamine 12 nädalat, stressi juhtimine 8 nädalat, väärtuste selgitamine)
- Personaalne nõustamine ja konsultatsioon vajadusel.

Eelpool toodud nõustamisplaani viiakse suuresti ellu läbi SPHE ja PD tundide (social, physical, health, educational ja personal development)), millele Eestis vastavad inimeseõpetuse tunnid erinevates kooliastmetes. Keskendutakse järgmistele teemadele:

- kuulumine ja integreerumine ning muutustega kohanemine
- eneseteenenduskuste treening alama astmes
- õpioskuste ja motivatsiooni kujundamine
- suhtlemisoskused, kuulamine, eneseväljendus jne.
- füüsiline ja emotsionaalne tervis
- sõprus ja selle hoidmine
- suhted ja seksuaalsus, tunnete väljendamine
- enesekindlus, kehaimidz
- otsuste tegemine ja eeskujude mõjud
- narkootiliste ainete mõjud organismile
- isiklik turvalisus, ohud tänaval, kodus ja mujal.

Lisaks nimetatud tegevustele on mõeldud ka erivajadustega õpilastele. Koolis käib mitu kuulmis- ja/või nägemispuudega last, samuti üks Aspergeri sündroomiga laps, mitmel õpilasel on diagnoositud spetsiifilised õpivilumuste häired. Sellistele õpilastele pakutakse õpiabi individuaalsete lisatundide näol. Õpetaja tegeleb nendega eraldi spetsiaalses ruumis vastavalt 1.5 – 3 õppetundi nädalas.

ISIKLIK KOGEMUS

Osalesime karjäärinõustaja poolt läbiviidud tunnis 5. aasta õpilastele, kus ta andis ülevaate Iiri haridussüsteemist ja valikuvõimalustest peale kolledzit. Väga suur rõhuasetus oli lõpueksamitel saadud punktisummadel ning õppeainete valiku olulisusel edasiste õppimisvõimaluste suhtes. Jäi mulje, et õpilastel üritatakse aidata teha võimalikult vara võimalikult õige otsus oma tulevikku silmas pidades. Tunnis olid õpilased passiivsed kuulajad ning erilist aktiivsust ja huvi üles ei näidanud.

Väga positiivne kogemus oli 6. klassi tunnis osalemisega. Õpetajaks oli ülimalt sümpaatne ja entusiastlik ning õpilasi igati innustav vanem härrasmees ning õpilasteks poisid erinevatest rahvustest. Kuna käimas oli iiri keele nädal, siis oli koduseks ülesandeks teha plakat oma kodumaast ning kirjutada see iiri keeles. Klassi ees tutvustasid kuus erinevast rahvusest poissi oma kodumaad mingi legendi või jutukese abil ning õpetasid ka mõne väljendi oma emakeeles. Tund oli huvitav ja väga emotsionaalne.

Viisime läbi ka vestlusringi ülemineku aasta valinud õpilastega. Karjäärinõustaja juures ei viibinud ning vestlus kulges sundimatult ning vabas ja meeldivas õhkkonnas. Poisid tõid välja mitmeid sealse haridussüsteemi plusse ja miinuseid ning rääkisid ka üldisematel teemadel. Ülemineku aasta võimalustega olid vestlusringis osalenud poisid rahul. Paljusid poisse häiris õppeprotsessi orienteeritus eksamitele ja punktisummadele. Pidevalt rõhutatakse kui tähtis on saada väga head tulemused, vastasel korral jäävad mitmed ukSED suletuks ja haridustee võib katkeda. Probleemiks peeti ka noorte vähest huvitegevust vabal ajal ning noorte suhteliselt ennasthävitavaid elukombeid. Karjäärinõustajaga käisime ka õpilasfirmade messil, kus koolilapsed esitlesid omatehtud toodangut alates postkaartidest kuni arvutimängudeni välja.

Kooli karjäärinõustaja korraldas meile ka meeldejäáva väljasõidu looduskaunisse naabervalda Wicklow`sse, millest jääb meile südamesse ja hinge väga soe mälestus. Vahetasime omavahel kontakte ning suhtleme kindlasti ka tulevikus.